

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2021-10-26

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Stefan Lindskog
samt justitierådet Leif Gäverth

Stärkt kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg

Enligt en lagrådsremiss den 15 oktober 2021 har regeringen (Utbildningsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Jan Käll, biträdd av kanslirådet Anders Edin.

Förslaget föranleder följande yttrande.

25 kap. 2 a §

Enligt den föreslagna bestämmelsens första stycke ska på kommunens begäran en person som är folkbokförd där pedagogisk omsorgsverksamhet ska bedrivas visa upp ett utdrag ur belastningsregistret. Av författningskommentaren framgår att detta endast avser

personer som är 15 år eller äldre. Detta bör enligt Lagrådets mening framgå av lagtexten, exempelvis genom att orden ”och som är femton år eller äldre” tilläggs efter ”bedrivs”.

I paragrafens tredje stycke anges att kontrollen av registerutdraget ska dokumenteras genom att kommunens handläggare antecknar att utdraget har visats upp. Någon annan dokumentation om kontrollen får inte göras. Den föreslagna bestämmelsen är utformad med den fr.o.m. den 1 juli 2021 ikraftträdde bestämmelsen i 2 kap. 32 § som förebild. Den bestämmelsen avser registerutdrag som ska lämnas av anställda inom bl.a. skolan (se prop. 2020/21:152 s. 37 ff.).

Ett beslut om att avslå ansökan om godkännande av sådan pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem kan grundas på vad som framgår av ett utdrag ur belastningsregistret. Ett sådant beslut är överklagbart. Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska, enligt 32 § förvaltningslagen (2017:900), innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En motivering får dock helt eller delvis utelämnas bl.a. om det är nödvändigt med hänsyn till skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden.

Lagrådet har förståelse för motiven bakom den föreslagna bestämmelsen att inte dokumentera känsliga personuppgifter som framgår av uppvisade utdrag ur belastningsregister. Lagrådet konstaterar emellertid att avsaknaden av dokumentation beträffande grunden för avslagsbeslutet kan komma att påverka motiveringen av beslutet på så sätt att det kan vara svårt för den enskilde att förstå grunderna för beslutet fullt ut. Därigenom kan den enskildes möjlighet att angripa beslutet försvåras. Vidare kan avsaknaden av dokumentation försvåra för allmän förvaltningsdomstol att göra en korrekt bedömning av beslutets riktighet. Lagrådet saknar ett resonemang

kring dessa frågor i lagrådsremissen. Lagrådet anser att frågan bör behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Övergångsbestämmelserna

I punkten 2 av övergångsbestämmelserna föreslås att de nya bestämmelserna i 25 kap. 2 a § inte ska tillämpas på den som vid ikraftträdandet är folkbokförd där det redan bedrivs pedagogisk omsorg efter beslut av kommunen om rätt till bidrag.

Vid föredragningen har det framkommit att den föreslagna lydelsen bara kommer att omfatta verksamheter som bedrivs av enskilda huvudmän, eftersom endast sådana omfattas av beslut av kommunen om rätt till bidrag. För att de nya reglerna om uppvisande av utdrag ur belastningsregistret inte ska träffa dem som vid ikraftträdandet är verksamma vid t.ex. kommunala verksamheter, föreslår Lagrådet att punkten 2 ges följande lydelse.

2. De nya bestämmelserna i 25 kap. 2 a § tillämpas inte på den som vid ikraftträdandet är folkbokförd där det redan bedrivs sådan pedagogisk omsorg som avses i 25 kap. 2 §.